

บทที่ 6

ศัพท์ทางกฎหมาย

อาจารย์ผู้สอน ผศ.ดร.วันฮารงค์ บินอิสริส

ศัพท์ทางกฎหมาย

- **๑. ผู้ต้องหา** คือ บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา โดยเจ้าพนักงานได้แจ้งข้อหาแห่งการกระทำผิดต่อบุคคลแล้วแต่ยังมีได้ฟ้องต่อศาล กฎหมายกำหนดว่าในกรณีที่มีใช้กระทำซึ่งหน้าเจ้าพนักงานสอบสวนต้องออกหมายเรียกหรือหมายจับบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเพื่อทำการสอบสวน โดยต้องมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดก่อนแจ้งข้อหา เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องต่อศาลแล้วก็จะเปลี่ยนสถานะทางกฎหมายเป็น “จำเลย”
- **๒. จำเลย** คือ บุคคลที่ถูกฟ้องต่อศาลว่ากระทำความผิดอาญาไม่ว่าการฟ้องนั้นจะทำโดยบุคคลธรรมดา หรือรัฐ (โดยอัยการ)

- ผู้ต้องหาหรือจำเลย จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด และจะปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยเช่นเดียวกับนักโทษมิได้ นอกจากนี้ระบบกฎหมายสิทธิมนุษยชนได้กำหนดให้รัฐกลั่นแกล้งจับกุมควบคุมตัวบุคคล อันเป็นการละเมิดต่อสิทธิในบูรณภาพแห่งร่างกายของบุคคล (คูสิทธิของผู้ต้องหา/สิทธิของจำเลย) นอกจากนี้ แนวปฏิบัติของเจ้าพนักงานบางกรณี เช่น การกักขัง หรือควบคุมตัวผู้ต้องหา/จำเลยไว้ร่วมกับนักโทษเด็ดขาด (บุคคลที่ศาลตัดสินว่ากระทำผิด) การนำตัวผู้ต้องหาที่รับสารภาพไปแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา

- ๓. คำพิพากษาให้ยกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไป
- คำวินิจฉัยของศาลที่มีขึ้นเพื่อตัดสินว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดอาญาตามฟ้อง และให้จำเลยพ้นจากความรับผิดอาญา ดังนั้นถ้าจำเลยถูกกักขังอยู่ ศาลก็จะมีคำพิพากษาให้ปล่อยตัวจำเลย
- ในระบบวิธีพิจารณาความของประเทศไทย คำพิพากษาให้ปล่อยตัวจำเลยจะทำโดยผู้พิพากษาโดยจะมีพร้อมกับคำตัดสินที่ชี้ว่าจำเลยไม่ผิด ส่วนในระบบคอมมอนลอว์ที่ใช้ระบบคณะลูกขุน (Jury) การตัดสินการกระทำของจำเลยว่า “ผิด” หรือ “ไม่ผิด” จะทำโดยคณะลูกขุน และศาลจะเป็นผู้ทำคำพิพากษาให้ปล่อยตัวจำเลย
- ในทางกฎหมาย คำพิพากษาให้ปล่อยตัวจำเลยมีความสำคัญเพราะถือว่าศาลได้พิจารณาแล้วว่า การกระทำของจำเลยไม่มีความผิด ดังนั้นจำเลยจะถูกดำเนินคดีในการกระทำเดียวกันนั้นไม่ได้อีก

- ๔. พระราชบัญญัติ / รัฐบัญญัติ

- กฎหมายที่ออกโดยรัฐสภามีฐานะหรือศักดิ์ของกฎหมาย (Hierarchy of Law) สูงกว่ากฎหมายอื่นนอกจากรัฐธรรมนูญกฎหมายที่มีชื่อเรียกว่า “พระราชบัญญัติ” จะเป็นกฎหมายสำคัญ มีวัตถุประสงค์ให้มีผลบังคับใช้กับประชาชนเป็นการทั่วไป ซึ่งต่างจากกฎหมายประเภทอื่น เช่น พระราชกำหนด ซึ่งตราขึ้นโดยคณะรัฐมนตรี เพื่อบริหารราชการในสถานการณ์อันจำเป็นเร่งด่วน (ดู EMERGENCY DECREE) หรือพระราชกฤษฎีกา ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยประมุขของรัฐที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีปฏิบัติในการเปิดหรือปิดสมัยการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายที่ตราขึ้นและมีผลกระทบในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล จึงต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อให้มีการอภิปรายและลงมติโดยสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันที่ประชาชนได้รับมอบอำนาจให้เพื่อการปกป้องสิทธิประโยชน์ของประชาชน (ดู UNIVERSAL SUFFRAGE)

- สำหรับประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐(ค.ศ. ๒๐๐๗) มาตรา ๙๐ กำหนดให้การตราพระราชบัญญัติเป็นอำนาจของรัฐสภา และเมื่อรัฐสภาเห็นชอบกับร่างดังกล่าวแล้วก็จะทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ลงพระปรมาภิไธย เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจะใช้ว่า “พระราชบัญญัติ” ส่วนในประเทศที่ไม่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจะใช้ว่า “รัฐบัญญัติ”

- **๕. คดีปกครอง ADMINISTRATIVE CASE**

- ข้อพิพาททางกฎหมายระหว่างหน่วยงานราชการหรือองค์กรของรัฐหรือระหว่างบุคคลกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรของรัฐ อันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำขององค์กรของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือไม่ใช้อำนาจหน้าที่
- “คดีปกครอง” เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ศาลปกครอง (Administrative Court) ใช้พิจารณาว่ามีอำนาจรับคดีนั้นไว้พิจารณาได้หรือไม่ ถ้าคดีนั้นไม่ใช่คดีปกครองจะไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง
- อนึ่ง คำว่าองค์กรของรัฐ หมายถึง หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของราชการ ส่วนท้องถิ่น แต่ไม่รวมฝ่ายนิติบัญญัติ
- คำที่เกี่ยวข้อง LEGISLATIVE BRANCH, ADMINISTRATIVE COURT, COURT OF JUSTICE, CONSTITUTIONAL COURT

- **๖. ศาลปกครอง ADMINISTRATIVE COURT**

- องค์การตุลาการที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาคดีพิพาททางกฎหมายระหว่างหน่วยงานราชการ หรือระหว่างองค์กรของรัฐ หรือคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรของรัฐกับเอกชน หรือที่เรียกว่า “คดีปกครอง” (ดู ADMINISTRATIVE CASE)

- ศาลปกครองของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗) และมีระเบียบวิธีพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองพ.ศ. ๒๕๔๒ (ค.ศ. ๑๙๙๙) มีฐานะเทียบเท่าศาลยุติธรรม แบ่งออกเป็นสองระดับคือ “ศาลปกครองชั้นต้น” และ “ศาลปกครองสูงสุด” ผู้พิพากษาศาลปกครองเรียกว่า “ตุลาการศาลปกครอง”

- ๗. การแก้ไขเพิ่มเติม/ บทแก้ไขเพิ่มเติม (กฎหมาย)
- ในความหมายทั่วไป หมายถึง การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความในเอกสาร
- ในความหมายของกฎหมาย หมายถึง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือบทแก้ไขเพิ่มเติมถือเป็นส่วนหนึ่งและมีฐานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับบัญญัติเดิม และถ้าส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างหรือขัดกฎหมายเดิม ก็จะต้องใช้กฎหมายที่เป็นปัจจุบัน

- ๘. การแก้ไขเพิ่มเติมตามหลักกฎหมายใหม่ยกเว้นกฎหมายว่า

- กรณีกฎหมายอาญา มีหลักว่าการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใหม่จะไม่มีผลย้อนกับผู้กระทำผิด
- อนาธิปไตย/ภาวะไร้ผู้นำ/ภาวะไร้กฎระเบียบ
- คำนี้มาจากภาษากรีก “Anarkhos” (an-“ไม่มี” และ arkhos-ผู้ปกครอง” หรือ “หัวหน้า”

สภาวะที่สังคม การเมือง การปกครองที่เกิดความวุ่นวาย ไร้ระเบียบ กฎเกณฑ์ขาดการบังคับใช้ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สิน หรือการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่เป็นผล อันเนื่องมาจากการไม่มีรัฐบาลหรือมีรัฐบาลที่บริหารประเทศล้มเหลว หรือมีรัฐบาลที่ไม่เคารพหลักนิติธรรม (Rule of Law) ทำให้ประชาชนกระด้างกระเดื่องไม่เคารพกฎหมาย และไม่ยอมรับอำนาจของรัฐบาล

- ๙. อนาธิปไตย/ภาวะไร้ผู้นำ/ภาวะไร้กฎระเบียบ

มักทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมอย่างรุนแรงและมักนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและกว้างขวาง

- ๑๐. คำร้องเรียนที่ไม่ลงชื่อร้อง/จดหมายสนเท่ห์

ความหมายทั่วไป หมายถึง เอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อกล่าวโทษ ร้องเรียน ร้องทุกข์ว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใด กระทำการที่ขัดต่อกฎหมาย ประพฤติมิชอบหรือผิดศีลธรรมจรรยา โดยไม่ได้แสดงชื่อผู้ทำเอกสารนั้นขึ้น

- ในความหมายเฉพาะ หมายถึง คำร้องทุกข์ หรือคำร้องเรียนว่าถูกระทำหรือพบเห็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำขึ้นเพื่อเสนอต่อองค์กรที่มีหน้าที่รับเรื่องราวร้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภายในประเทศ เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- **๑๑. การเรียกร้อง** ในความหมายทั่วไป หมายถึง การกระทำเพื่อเรียกร้อง ขอความเห็นใจ ความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือจากบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การเรียกร้องต่อสาธารณชนเพื่อขอรับบริจาคเงิน หรือการเรียกร้องของเกษตรกรเพื่อขอให้รัฐบาลช่วยเหลือประกันราคาพืชผลทางการเกษตร

- **๑๒. อุทธรณ์** ในความหมายเกี่ยวกับกฎหมาย หมายถึง การยื่นเรื่องอย่างเป็นทางการต่อองค์กรใด เพื่อขอให้เปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัย
- คำนี้เมื่อใช้เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ หมายถึง การคัดค้านคำตัดสินหรือคำวินิจฉัยที่เป็น ประเด็นในคดี อย่างเป็นทางการต่อศาลที่มีอำนาจรับอุทธรณ์ การคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น เรียกว่า อุทธรณ์ ส่วนการคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เรียกว่า “ฎีกา” การอุทธรณ์หรือการฎีกา จะต้องยื่นที่ศาลชั้นต้นที่พิจารณาคดีนั้น การอุทธรณ์จะต้องทำภายในกำหนดเวลา กฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาของไทย คือ หนึ่งเดือนนับแต่วันที่มีคำพิพากษา โจทก์หรือจำเลยจะต้อง อุทธรณ์ภายในกำหนด ถ้าเลยระยะเวลาดังกล่าวถือว่าคดีสิ้นสุด แต่อาจขอให้ศาลอนุญาตขยาย เวลาได้

- ในกรณีที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิคัดค้านคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่ทราบคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งเช่นใดแล้วถือว่าคำสั่งเป็นที่สุด
- กรณีที่จำเลยถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ จำเลยอาจยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อพิศติเพื่อให้พิศติส่งไปยังศาลก็ได้
- สำหรับคดีปกครอง การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของศาลปกครองต้องยื่นที่ศาลปกครองชั้นต้น คำพิพากษาศาลฎีกาและคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดถือเป็นที่สุดจะอุทธรณ์มิได้

- ๑๓. ตามอำเภอ/ โดยผลการ

- การกระทำ การวินิจฉัยสั่งการ การตัดสินคดีที่ไม่ได้อยู่บนหลักกฎหมายไม่มีเหตุผลที่สนับสนุนอย่างพอเพียง ปราศจากกฎเกณฑ์ที่แน่นอน หรือปราศจากความชอบธรรมด้วย
- นอกจากนั้น ในทางเกี่ยวกับการพิจารณาคดีคำนี้หมายถึงกระบวนการพิจารณา วินิจฉัย ตัดสินหรือสั่ง โดยไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายอันเป็นเหตุให้ศาลสูงมีอำนาจเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคำพิพากษาและคำสั่งของศาลสูงมีอำนาจเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคำพิพากษาและคำสั่งของศาลล่างได้ ส่วนในทางบริหาร หมายถึง การใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร การออกคำสั่ง คำวินิจฉัยของฝ่ายบริหาร การออกข้อกำหนดกฎระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายหรือไม่มีเหตุผล ซึ่งเป็นเหตุให้ศาลยุติธรรม หรือศาลปกครองใช้อำนาจทบทวนคำสั่ง คำวินิจฉัยและสั่งให้คำสั่ง คำวินิจฉัยดังกล่าวไม่มีผลบังคับได้ (ดู JUDICIAL REVIEW)

- ๑๔. จับกุม
- การจำกัดเสรีภาพของบุคคลที่กระทำโดยเจ้าพนักงาน หรือบุคคลธรรมดาที่มีอำนาจในการจับกุม โดยมีเหตุเชื่อว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดอาญามาตรฐานสิทธิมนุษยชนกำหนดว่าการจับกุมว่าการจับกุมบุคคลจะทำโดยพลการมิได้ การจับกุมจะต้องมีเหตุอันเชื่อได้ตามสมควร (Probable Cause) ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด และจะต้องมีกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย การจับกุมโดยพลการเป็นการละเมิดสิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัยของร่างกายหรือ The Right to Liberty and Security of Person (ดู UDHR ข้อ ๓ และ ICCPR ข้อ ๙)
- ตามกฎหมายไทย การจับกุมบุคคลจะต้องมีหมายจับที่ออกโดยศาลเว้นแต่กรณีที่บุคคลนั้นกำลังกระทำความผิดอยู่หรือกำลังจะกระทำความผิดในการจับกุมไม่ว่าจะมีหมายจับหรือไม่ก็ตาม จะต้องไม่ใช่กำลังเกินความจำเป็นหรือจงใจให้ผู้ถูกจับกุมได้รับอันตราย

- **๑๕. การประทุษร้าย**

- การกระทำโดยเจตนาที่เป็นการทำร้าย หรือข่มขู่ว่าจะทำร้ายบุคคลให้ได้รับอันตรายแก่กาย จิตใจ ชื่อเสียง อิศรภาพ หรือทำให้ทรัพย์สินของบุคคลที่ถูกกระทำได้รับความเสียหาย
- คำนี้ใช้ประกอบกับการกระทำลักษณะอื่น เพื่อกำหนดฐานความผิด เช่น การประทุษร้ายต่อร่างกาย ทำให้ได้รับอันตราย (Assault Causing Bodily Harm หรือ with a Weapon) ประทุษร้ายต่อเสรีภาพ ประทุษร้ายต่อชื่อเสียง ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เป็นต้น

- ในกฎหมายคอมมอนลอว์ การประทุษร้ายเป็นความผิดอาญาฐานหนึ่งในกฎหมายอาญาของไทย “การประทุษร้าย” เป็นคำที่ใช้ประกอบการแสดงเจตนาว่าจำเลยกระทำโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย และมีเจตนาทำให้เกิดความเสียหายโดยการใช้กำลัง ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยได้นิยามคำว่า ใช้กำลังประทุษร้าย ไว้ว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยการใช้แรงกายภาพ หรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ อันคล้ายคลึงกัน

- **๑๖. การพยายามกระทำความผิด (กฎหมายอาญา)**

- ในกฎหมายอาญา หมายถึง การกระทำโดยเจตนาของบุคคลที่ประสงค์ต่อผลอันเป็นการขัดต่อกฎหมายอาญาโดยได้ลงมือกระทำไปแล้ว แต่กระทำนั้นไม่บรรลุผล กฎหมายถือว่าบุคคลนั้นพยายามกระทำความผิด
- กฎหมายอาญามีวัตถุประสงค์ในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้กระทำการที่ภัยอันตรายต่อสังคม จึงกำหนดให้บุคคลมีความผิดทางอาญาแม้ความเสียหายจะยังไม่เกิดขึ้น

- **๑๗. การขอประกันตัว**

- การขออนุญาตต่อศาลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาลตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมหรือคุมขังเป็นเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีอาญา
- ตามที่หลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนจะต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มี ความผิด ดังนั้นการคุมขังที่ยาวนานเกินความจำเป็นจึงกระทบต่อเสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต/ร่างกายของผู้ที่ได้รับการสันนิษฐานว่าตัวเป็นผู้บริสุทธิ์ การประกัน/การปล่อยชั่วคราวจึงเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจคุ้มครองบุคคลที่สูญเสียเสรีภาพนั้น

- ๑๘. การมีสามีหรือภริยาสองคนในเวลาเดียวกัน
- ในทางสังคมวิทยา หมายถึง การมีสามีหรือภริยาในเวลาเดียวกันสองคน ซึ่งบางสังคมมีค่านิยมยอมรับว่าไม่ขัดต่อจารีตประเพณีและวัฒนธรรม ในขณะที่บางสังคมมีค่านิยมไม่ยอมรับ ปัจจุบันหลายประเทศมีค่านิยมไม่ยอมรับการมีสามีภริยาในเวลาเดียวกัน เช่น สังคมไทยเคยยอมรับว่าการที่ผู้ชายมีภริยาหลายคนในเวลาเดียวกันไม่ขัดต่อประเพณีวัฒนธรรม แต่ปัจจุบันการมีภริยาหลายคนเป็นสิ่งที่ขัดต่อค่านิยมของสังคมไทย เป็นต้น
- ในทางกฎหมาย หมายถึง การจดทะเบียนสมรสซ้อน หรือการที่บุคคลหนึ่งไปจดทะเบียนสมรสกับอีกบุคคลหนึ่งโดยที่ตนได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายกับอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า คู่สมรส อยู่แล้ว และการสมรสนั้นยังไม่สิ้นสุดลง

- การสมรสซ้อนเป็นความผิดอาญาในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สำหรับประเทศไทยไม่มีความผิดฐานสมรสซ้อนโดยตรง แต่ผู้ไปขอจดทะเบียนสมรสอาจมีความผิดฐานให้การเท็จต่อเจ้าพนักงาน
- ๑๙. คำฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง
- เอกสารที่ผู้เสียหายในคดีอาญา หรืออัยการทำขึ้นอย่างเป็นทางการเสนอต่อศาล หรือผู้ที่มีหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดอาญาและมีเจตนาที่ให้ศาลพิจารณาไต่สวนเพื่อลงโทษบุคคลนั้นตามกฎหมาย (ดู PERLIMINARY EXAMINATION และ ADMISSIBILITY)

- คำฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นโดยใคร มีการกระทำอย่างไร และมีพยานหลักฐานใด เพื่อแสดงว่าบุคคลที่ถูกฟ้องเป็นผู้กระทำผิด ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแก่งัดฟ้อง
- **๒๐. โทษประหารชีวิต**
- โทษอาญาโดยมุ่งทำให้บุคคลที่ถูกลงโทษตาย ไม่ว่าจะใช้วิธีการใด ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ คำนี้มีความหมายเหมือนกับ DEATH PENALTY (ดูความหมายใน DEATH PENALTY)
- ใน พ.ศ. ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) ประมวลกฎหมายอาญาของไทยกำหนดการประหารชีวิต ต้องทำโดยการฉีดยาพิษให้ตาย ก่อนหน้านั้นประเทศไทยประหารชีวิตโดยวิธีการยิงและตัดคอ

- ๒๑. กฎหมายที่มาจากคำพิพากษา

- คำวินิจฉัยของศาลที่เป็นการอธิบายเหตุผลของหลักกฎหมายที่นำมาปรับใช้ในการวินิจฉัยคดี โดยศาลจะอ้างแนวคำพิพากษาจากคดีที่เคยตัดสินไว้แล้วมาประกอบการให้เหตุผล
- ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ถือว่าคำวินิจฉัยของศาลสูงจะผูกพันศาลล่าง คำพิพากษาสูงจะวางหลักการแห่งกฎหมายและอธิบายเหตุผลของกฎหมาย ดังนั้นศาลล่างจะต้องอธิบายกฎหมายให้สอดคล้องกับศาลสูง ในการวินิจฉัยคดีในระบบนี้ถือว่า คำพิพากษาศาลเป็นที่มาของกฎหมายประเภทหนึ่ง ที่มาอีกประเภทของกฎหมายในระบบคอมมอนลอว์ คือ กฎหมายบัญญัติ หรือ (Statutory Law) กฎหมายที่บัญญัติขึ้น

- ระบบซีวิลลอว์ ไม่ถือว่าคำพิพากษาเป็นที่มาของกฎหมาย เนื่องจากว่าในระบบนี้ถืออย่างเคร่งครัดว่า ศาลมีหน้าที่ปรับใช้กฎหมายในคดีนั้น อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันว่าศาลมีหน้าที่ในการอธิบายกฎหมายที่บัญญัติไว้เพื่อให้มีความชัดเจนขึ้น เพื่อให้เกิดแนวคำวินิจฉัย
- **๒๒. ข้อหา**
- ข้อกล่าวหาที่เป็นทางการของเจ้าพนักงานว่าบุคคลกระทำความผิดอาญา ข้อหาประกอบด้วยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาประกอบด้วยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหากระและกฎหมายที่บุคคลนั้นฝ่าฝืน
- การตั้งข้อหาบุคคลจะกระทำหลังจากได้การสืบสวนพยานหลักฐานพอเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด เว้นแต่กรณีที่เป็นกรกระทำผิดซึ่งหน้า

- การจับกุมบุคคลโดยไม่แจ้งข้อหาถือว่าเป็นการจับกุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำให้การในชั้นสอบสวนของบุคคลนั้นไม่อาจรับฟังในศาลได้
- **๒๓. สถานภาพพลเมืองการเป็นพลเมือง**
- สถานะของการเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคม การเมือง หรือเชื้อชาติของประเทศหนึ่ง ซึ่งทำให้มีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ต่อประเทศนั้น เช่น สิทธิทางการเมือง สิทธิทางสังคม เป็นต้น
- ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ สถานภาพพลเมือง/การเป็นพลเมือง (Citizenship) และสัญชาติ nationality มีความหมายอย่างเดียวกัน ถึงแม้ว่าในบางประเทศจะให้สถานภาพไม่เหมือนกัน เช่น บางประเทศให้สถานะสัญชาติกับคนที่มีเชื้อชาติตน แต่ไม่ได้ให้สถานภาพพลเมือง เป็นต้น การเป็นพลเมืองทำให้รัฐมีหน้าที่ปกป้องคุ้มครองบุคคลนั้นจะอยู่ที่ใด

- **๒๔. การสอบสวน** ในคดีอาญาผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิหรือได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม
- **๒๕. ทนายความ** คือ ผู้ที่สภานายความได้รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความ ทนายความเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในระบบการยุติธรรม ทำหน้าที่แทนคู่ความในการดำเนินคดีในศาล ผู้ที่มีได้จดทะเบียนและไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นทนายความ จะเป็นทนายความว่าความในศาลหรือแต่งฟ้องคำให้การ เขียนคำร้อง หรือคำแถลงอันเกี่ยวกับการพิจารณาของศาลไม่ได้

- **๒๖. พนักงานอัยการ** คือ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งจะเป็นข้าราชการในสำนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจเช่นนั้น
- **๒๗. ศาล** คือ องค์กรที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
- **๒๘. จำเลย** หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดอาญา
- **๒๙. ค่าตอบแทน** หมายความว่า เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีผู้เสียหายสิทธิได้รับตอบแทนความเสียหายที่เกิดจากหรือเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น

- **๓๐. ค่าทดแทน** หมายความว่า เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่จำเลยมีสิทธิได้รับเนื่องจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาและปรากฏว่าพิพากษาถึงที่สุดในคดีนั้นฟังเป็นยุติจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด
- **๓๑. บุคคลธรรมดา** คือ ผู้คลอดจากครรภ์มารดาแล้วอยู่รอดมีชีวิตรอดเป็นทารก และสิ้นสุดสภาพบุคคลเมื่ออยู่รอด
- **๓๒. สัญชาติ** ผู้ได้สัญชาติไทยโดยกำเนิด ได้แก่

๓๒.๑ ผู้เกิดโดยมีบิดามารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย

๓๒.๒ ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย

- ๓๓. ภูมิลำเนา คือ ถิ่นที่อยู่ประจำของบุคคล ภูมิลำเนาย่อมเปลี่ยนไปได้ด้วยการย้ายถิ่นที่ดินพร้อมด้วยเจตนาปรากฏชัดเจนแจ้งว่าจะเปลี่ยนภูมิลำเนา
- ๓๔. ความสามารถของบุคคล หมายถึง การใช้สิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่มีอยู่ได้มากน้อยเพียงใด ปกติทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันตามกฎหมายแต่มีความใช้สิทธิแตกต่างกัน
- ๓๕. ผู้เยาว์ คือ ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้เยาว์จะบรรลุนิติภาวะต่อเมื่อ อายุ ๒๐ ปี

- **๓๖. ผู้เยาว์ทำนิติกรรม** ผู้เยาว์ทำนิติกรรมใด ๆ ต้องได้รับความยินยอมเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนการใด ๆ ที่ผู้เยาว์ทำลงไปโดยปราศจากความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรม ถือเป็นโมฆียะ (โมฆียะ หมายถึงมีความสมบูรณ์จนกว่าจะบอกล้าง)
- **๓๗. คนไร้ความสามารถ** คือ บุคคลวิกลจริตซึ่งศาลได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถและให้อยู่ในความอนุบาลหรือความดูแลของผู้อนุบาล คำสั่งดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้มีสิทธิร้องขอต่อศาลให้สั่งบุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถมีดังนี้
 - ๑) คู่สมรสของผู้วิกลจริต
 - ๒) บุพการี
 - ๓) ผู้สืบสันดาน ลูก หลาน เหลน
 - ๔) ผู้ปกครอง หรือผู้พิทักษ์
 - ๕) พนักงานอัยการ

- ๓๘. คนไร้ความสามารถทำนิติกรรมใด ๆ ถือเป็นโมฆียะ
- คนเสมือนไร้ความสามารถ หมายถึง บุคคลที่มีร่างกายพิการ หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือประพฤตีสຸຣຸ່ຍສຸຣ່າຍເສເພລເປັນອາຈິณ หรือติดสุรารายาเมา จนไม่สามารถจัดทำการงานโดยตนเอง
- ๓๙. การตายตามกฎหมาย มี ๒ ประการคือ
- การตายธรรมดา เป็นการตายธรรมชาติ คือ บุคคลหมดลมหายใจ เมื่อมีการตายเกิดขึ้นสภาพบุคคลย่อมสิ้นสุดลง
- การสาบสูญ เป็นการตายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ตามคำสั่งของศาลและต้องประกาศราชกิจจานุเบกษาว่าเป็นคนสาบสูญ

- **๔๐. นิติบุคคล** คือ บุคคลกฎหมายที่สมมติขึ้นมา มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา นิติบุคคลจะมีขึ้นก็แต่ด้วยอาศัยอำนาจแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- **๔๑. ทบวงการเมือง** ได้แก่ กระทรวง ทบวง และกรม ซึ่งเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง แต่ส่วนราชการที่ต่ำกว่ากรม เช่น กอง แผนก เป็นต้น
- **๔๒. สมาคม** คือ องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจการใดกิจการหนึ่งที่มีได้หวังผลกำไร สมาคมต้องมีข้อบังคับและจดทะเบียนต่อนายทะเบียน

- **๔๓. มูลนิธิ** คือ ทรัพย์สินที่ได้จัดสรรไว้โดยเฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษาหรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยมีมุ่งหาประโยชน์มาแบ่งปันกัน และได้จดทะเบียนต่อนายทะเบียนแล้ว
- **๔๔. ทรัพย์** หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง คำว่ารูปร่าง หมายถึง สิ่งที่เรามองเห็นได้ด้วยตา จับต้อง และสัมผัสได้
- **๔๕. ทรัพย์สิน** หมายความว่ารวมทั้งทรัพย์และวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ แม้กฎหมายจะบัญญัติไว้ข้างต้น

- **๔๖. สंहारิมทรัพย์** หมายความว่า ทรัพย์สินอื่นนอกจากสังหาริมทรัพย์และหมายความถึงสิทธิอันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นด้วย
- ส่วนควบของทรัพย์ หมายความว่า ส่วนซึ่งโดยสภาพของทรัพย์หรือโดยจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นเป็นสาระสำคัญในความเป็นอยู่ของทรัพย์นั้นและไม่อาจแยกจากกันได้
- **๔๗. บุคคลสิทธิ** หมายถึง สิทธิที่มีอยู่เหนือตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีเป็นสิทธิที่บังคับเอาตัวบุคคลที่เป็นคู่กรณี ให้กระทำการ งดเว้นกระทำการ หรือส่งมอบทรัพย์สินให้
- **๔๘. ทรัพย์สิน** หมายถึง สิทธิของบุคคลที่มีอยู่เหนือทรัพย์สิน ได้แก่ กรรมสิทธิ สิทธิครอบครอง สิทธิเก็บเงิน สิทธิเหนือพื้นดิน ลิขสิทธิ สิทธิบัตร เป็นต้น

- **๔๙. กรรมสิทธิ์** หมายถึง สิทธิแห่งการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ผู้ใดมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโดยย่อมมีกรรมสิทธิ์ตลอดไป ถ้าเจ้าของถึงแก่ความตาย กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกแก่ทายาท
- **๕๐. สิทธิครอบครอง** หมายถึง สิทธิที่มีผลในทางกฎหมายรองลงมาจากกรรมสิทธิ์ ผู้มีสิทธิครอบครองมีสิทธิที่จะใช้และได้รับประโยชน์จากทรัพย์ที่ได้รับสิทธิครอบครองมา รวมทั้งมีสิทธิได้รับดอกทรัพย์สินนั้น
- **๕๑. ภาวะจำยอม** หมายถึง สิทธิที่มาจำกัดตัดทอนอำนาจแห่งกรรมสิทธิ์ โดยเจ้าของทรัพย์จะต้องยอมรับกรรมบางอย่างซึ่งกระทบถึงทรัพย์สินของตน หรือต้องยกเว้นการใช้สิทธิบางประการในทรัพย์สินของตนเพื่อประโยชน์แก่สังหาริมทรัพย์อื่น

- **๕๒. สิทธิเก็บกิน** หมายถึง สิทธิที่ผู้ทรงสิทธิมีเพียงแต่สิทธิครอบครอง ใช้และถือเอาประโยชน์จากสังหาริมทรัพย์เท่านั้น สิทธิเก็บกินจะมีหมายกำหนดเวลาหรือตลอดอายุของผู้ทรงสิทธิก็ได้ กำหนดเวลาห้ามเกิน ๓๐ ปี
- **๕๓. สิทธิเหนือพื้นดิน** หมายถึง สิทธิที่เจ้าที่ยินยอมให้ผู้อื่นมีสิทธิเหนือที่ดินของตนโดยให้บุคคลนั้นมีสิทธิเป็นเจ้าของโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งเพาะปลูกต่าง ๆ ที่อยู่บนดินหรือใต้ดินนั้น
- **๕๔. สิทธิอาศัย** หมายถึง สิทธิที่บุคคลได้รับให้อาศัยในโรงเรือนโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า สิทธิอาศัยจะก่อให้เกิดขึ้นโดยกำหนดเวลาหรือตลอดชีวิตของผู้อาศัยก็ได้ ถ้ากำหนดเวลาจะกำหนดเกิน ๓๐ ปีไม่ได้ ถ้ากำหนดเกิน ๓๐ ปีให้ลดลงเหลือ ๓๐ ปี สิทธิอาศัยจะโอนกันไม่ได้และเป็นมรดกไม่ได้

- **๕๕. นิติกรรม** ได้แก่ การกระทำใด ๆ ของบุคคลโดยตั้งใจจะก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวในสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นผลก่อให้เกิดความผูกพันกันตามกฎหมาย เช่น ทำสัญญาซื้อขาย สัญญาเช่า ชำระเงินกู้
- **๕๖. เจตนาซ่อนเร้น** หมายความว่า มีเจตนาอย่างหนึ่งแต่กลับแสดงออกอีกอย่างหนึ่ง ผู้แสดงเจตนาจะต้องผูกพันกับเจตนาที่ตนแสดงออก จึงจะผูกพันตามเจตนาที่แท้จริงได้
- **๕๗. เจตนาหลง** หมายถึง ผู้แสดงเจตนาสมรู้ร่วมคิดกับคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง แสดงออกมาไม่ตรงกับเจตนาที่แท้จริงของคู่กรณี กล่าวคือ ทำนิติกรรมขึ้นมาโดยรู้กันอยู่ว่าไม่ต้องการให้นิติกรรมนั้นผูกพันกันจริง ๆ แต่แกล้งทำนิติกรรมไว้เพื่อเอาไปหลอกลวงผู้อื่นให้เข้าใจผิด

- **๕๘. นิติกรรมอำพราง** เป็นเรื่องที่มีการทำนิติกรรมขึ้น ๒ นิติกรรมด้วยโดยนิติกรรมอันหนึ่งเป็นนิติกรรมที่ทำขึ้นไว้หลอก ๆ ไม่ตรงกับเจตนาที่แท้จริง เปิดเผยให้ทราบโดยทั่วไป
- **๕๙. กลฉ้อฉล** คือ การใช้อุบายและหลอกลวงด้วยวิธีกล่าวเท็จหรือปกปิดข้อความจริงทำให้คู่กรณีหลงผิดหรือเข้าใจผิด
- **๖๐. การขมขู่** คือ การทำให้บุคคลเกิดความกลัวจนยอมแสดงเจตนาทำนิติกรรม การแสดงเจตนาเพราะถูกขมขู่เป็นโมฆียะ
- **๖๑. โฆษกรรม** คือ นิติกรรมที่ตกเป็นอันเสียเปล่า ใช้บังคับไม่ได้ ไม่เกิดผลในทางกฎหมาย ไม่ทำให้คู่กรณีมีความผูกพันกัน

- **๖๒. โมฆียะกรรม** คือ นิติกรรมที่ขึ้นแล้วมีผลตามกฎหมายจนกว่าจะถูกบอกล้างทำให้นิติกรรมนั้นเป็นโมฆะแต่วันเริ่มแรกทำนิติกรรม แต่ถ้ามีการให้สัตยาบัน นิติกรรมนั้นจะสมบูรณ์มาแต่เริ่มแรกใช้ได้ตลอดไป
- **๖๓. สัญญาต่างตอบแทน** หมายถึง สัญญาซึ่งก่อให้เกิดหนี้ต่อกันคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย โดยคู่สัญญามีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อกัน เช่น สัญญาซื้อขาย ผู้ซื้อต้องชำระราคาให้ผู้ขายและผู้ขายต้องมอบทรัพย์สินที่ขายให้แก่ผู้ซื้อเป็นต้น
- **๖๔. เบี้ยปรับ** หมายถึง ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนความเสียหายซึ่งคู่สัญญาได้กำหนดเอาไว้ล่วงหน้า กล่าวคือ ลูกหนี้แล้วเจ้าหนี้ให้สัญญาว่าหากลูกหนี้ให้สัญญาว่าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามสมควรให้แก่เจ้าหนี้

- **๖๕. อายุความได้สิทธิ** หมายถึง อายุความที่ทำให้ได้สิทธิมา เช่น การครอบครองปรปักษ์ ต้องใช้เวลา ๑๐ ปี จึงจะได้สิทธิ เป็นต้น
- **๖๖. อายุความเสียสิทธิ** หมายถึง อายุความที่ทำให้เจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิฟ้องร้องแล้วมิได้ใช้สิทธินั้น ภายในเวลาที่กำหนดจะทำให้เสียสิทธิไป เช่น ลูกจ้างต้องฟ้องเรียกค่าจ้างที่นายจ้างมิได้จ่ายภายในเวลา ๕ ปี เป็นต้น
- **๖๗. วัตถุแห่งหนี้** คือ ข้อกำหนดว่าลูกหนี้จะต้องปฏิบัติการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ด้วยวิธีใด ซึ่งได้แก่ การส่งมอบทรัพย์สิน การกระทำการหรือการงดเว้นการกระทำการ
- **๖๘. บ่อเกิดแห่งหนี้** หมายถึง พฤติกรรมหรือความผูกพันในอันจะก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคลสองฝ่าย ซึ่งบังคับกันได้ตามกฎหมายลักษณะหนี้

- **๖๙. ลากมิกควรได้** หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งได้ประโยชน์โดยคนไม่มีสิทธิอันควรจะได้ตามกฎหมาย ลากมิกควรได้เป็นบ่อเกิดแห่งหนึ่งอย่างหนึ่ง หากการได้ทรัพย์สินผู้อื่นมาเป็นลากมิกควรได้ ให้ทรัพย์สินนั้นมาจะต้องคืนให้แก่เจ้าของ หากไม่ส่งคืนเจ้าของย่อมฟ้องได้
- **๗๐. การละเมิดสิทธิ** หมายถึง การที่บุคคลใดไม่ว่าจะจงใจหรือประมาทเลินเล่อ กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง
- **๗๑. การหมั้น** คือ สัญญาที่ฝ่ายชายทำกับฝ่ายหญิงโดยชอบด้วยกฎหมายว่าจะสมรสและอยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภรรยา

- **๗๒. การสมรส** คือ การที่ชายและหญิงสมัครใจอยู่กินกันฉันท์สามีภรรยาชั่วชีวิต โดยไม่เกี่ยวข้องทางชู้สาวกับบุคคลอื่นอีก การสมรสจะสมบูรณ์ตามกฎหมายต้องมีการจดทะเบียน
- **๗๓. สินส่วนตัว** คือ ทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของฝ่ายสามีหรือฝ่ายภรรยาแต่เพียงฝ่ายเดียว สินส่วนตัวแบ่งได้ ๔ ประเภท
 - ๑. ทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนสมรส
 - ๒. เครื่องใช้ส่วนตัว เครื่องประดับ เครื่องใช้ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ
 - ๓. ทรัพย์สินที่ได้ระหว่างสมรสโดยการรับมรดกหรือให้โดยการเสนาหา
 - ๔. ของหมั้น

- **๗๔. ทายาทโดยธรรม** หมายถึง ทายาทที่กฎหมายบัญญัติว่าให้มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดก นั่นคือ เป็นทายาทตามกฎหมายนั่นเอง
- **๗๕. ผู้สืบสันดาน** หมายถึง ผู้สืบสายโลหิตตรงลงไปของเจ้ามรดก ซึ่งหมายถึง ลูก หลาน เหลน ฯลฯ
- **๗๖. พินัยกรรม** คือ นิติกรรมที่เจ้ามรดกทำขึ้นเพื่อแสดงเจตนาอันเป็นคำสั่งครั้งสุดท้าย เป็นกำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนหรือในการต่าง ๆ อันจะให้เกิดผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตาย โดยทำถูกต้องตามกฎหมายกำหนด
- **๗๗. การกระทำโดยประมาท** คือ การกระทำความผิดโดยมิใช่เจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้

- **๗๘. การกระทำบางอย่างแม้มิได้เจตนา** ก็ถือว่ามี ความรับผิด กฎหมายได้กำหนดว่า บุคคลอาจ ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท นับเป็นข้อยกเว้นในเรื่องเจตนา เหตุที่ต้องมีข้อยกเว้นเพราะ บางกรณี แม้ผู้กระทำจะมีได้มีเจตนาแต่ผลที่เกิดเป็นเรื่องค่อนข้างรุนแรง กฎหมายเห็นว่าต้อง ลงโทษผู้กระทำเพื่อหลาบจำ
- **๗๙. โดยทุจริต** หมายถึง การกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น
- **๘๐. ผู้ต้องหา** หมายถึง บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด แต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องต่อศาล บุคคลที่ ตกเป็นผู้ต้องหาจะต้องถูกกล่าวหาเสียก่อน

- **๘๑. การสืบสวน** หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามหน้าที่ เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อจะทราบรายละเอียดของความผิด
- **๘๒. การสอบสวน** หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาที่อาญากำหนด
- **๘๓. ผู้เสียหาย** หมายถึง บุคคลที่ได้ความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดแทนได้
- **๘๔. หมายเรียก** หมายความว่า หนังสือที่กฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครองหรืออำนาจชั้นผู้ใหญ่ หรือศาลสั่งให้ผู้ใดมาพบ

- ๘๕. คดีอาญาแผ่นดิน เช่น ลักทรัพย์ ขมขื่น ฆ่า คำร้องถอนฟ้องจะยื่นเวลาใดก่อนคำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็ได้ ศาลจะทำการอนุญาตหรือไม่ก็ได้
- ๘๖. คดีความผิดต่อส่วนตัว เช่น คดียักยอก ฉ้อโกง ใช้เช็คไม่มีเงิน หมิ่นประมาท เป็นต้น จะถอนฟ้องหรือยอมความในเวลาก่อนที่คดีสิ้นสุดก็ได้
- ๘๗. การไต่สวนมูลฟ้อง หมายถึง การพิจารณาคดีนั้นโจทก์มีเหตุตามข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายที่กล่าวหาจำเลยหรือไม่
- ๘๘. การพิจารณาคดี หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ศาลกระทำเกี่ยวกับคดีเพื่อโจทก์พิสูจน์ความผิดของจำเลย หรือจำเลยพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง

- **๘๙. การจำหน่ายคดี** ในกรณีที่มีจำเลยหลายคน บางคนรับสารภาพ เพื่อไม่ให้จำเลยที่สารภาพต้องคอยนาน ศาลอาจสั่งคดี สำหรับจำเลยที่ปฏิเสธเพื่อให้โจทก์นำคดีมาฟ้องใหม่ภายในเวลาที่ศาลกำหนด การนำคดีมาฟ้องนี้จะเพิ่มข้อหาอีกไม่ได้
- **๙๐. การสืบพยาน** คือ การนำพยานหลักฐานมาเสนอต่อศาลให้ศาลและทนายของคู่กรณีซักถามพยานหลักฐานที่นำมาสืบในศาลอาจเป็นบุคคล เอกสาร วัตถุ หรือผู้ชำนาญการพิเศษ
- **๑๐๐. การทำคดีพิพาทหรือคำสั่ง** ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีคำร้องศาลมีอำนาจสั่งการตามสมควรโดยทำเป็นคำสั่ง เช่น เมื่อโจทก์หรือจำเลยขอแก้คำฟ้องหรือคำให้การ เป็นต้น
- **๑๐๑. คดีที่มีข้อพิพาท** หมายถึง คดีที่มีการโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ของตนตามกฎหมาย มีคู่ความสองฝ่าย ทั้งโจทก์และจำเลย เช่น คดีฟ้องขับไล่ คดีฟ้องละเมิด

- **๑๐๒. คดีไม่มีข้อพิพาท** หมายถึง คดีที่มีผู้ร้องเพื่อใช้สิทธิทางศาลเป็นคดีที่คู่ความฝ่ายเดียวคือมีแต่ฝ่ายโจทก์แต่ไม่เรียกว่าโจทก์ แต่เรียกว่าผู้ร้องแทน
- **๑๐๓. การร้องสอด** คือ การที่บุคคลซึ่งเป็นคู่ความในคดีภายหลังเมื่อมีคดีความแล้ว โดยคดีนั้นต้องเป็นคดีพิพาท
- **๑๐๔. คำขอ** หมายถึง คำร้องขอต่อศาลให้กระทำอย่างหนึ่ง เช่น ขอเลื่อนคดี ขออายัดทรัพย์ ขอให้ออกหมายบังคับ เป็นต้น
- **๑๐๕. คำแถลง** คือ คำชี้แจง หรือแจ้งให้ทราบเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เช่น โจทก์ขอเลื่อนคดี ศาลจะถามจำเลยว่าจะคัดค้านหรือว่าแถลงว่าอย่างไร จำเลยจะว่าอย่างไร ต้องทำเป็นคำแถลงต่อศาล

- **๑๐๖. คำแถลงการณ์** หมายความว่า การเสนอความเห็นแจ้งศาลทราบความเป็นมาของคดี ข้อเถียงกล่าวทบทวนหรือยืนยันหรืออธิบายข้อความแห่งพยานหลักฐาน รวมตลอดทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายก่อนและหลังสืบพยาน
- **๑๐๗. ปัญหาข้อกฎหมาย** คือ ปัญหาตามบทบัญญัติของกฎหมาย ว่ากฎหมายบัญญัติไว้อย่างไร ข้อใดไม่ต้องนำเสนอ ศาลวินิจฉัยได้เอง
- **๑๐๘. การถอนฟ้อง** การถอนฟ้องมีหลักเกณฑ์ดังนี้
 - ๑. การถอนฟ้องก่อนจำเลยยื่นคำให้การ กระทำได้เสมอ ศาลอนุญาตได้ทันที
 - ๒. การถอนฟ้องหลังจำเลยยื่นคำให้การ ห้ามศาลอนุญาต โดยมีได้ฟังจำเลยหรือผู้ร้องสอด ถ้ามี
 - ๓. การถอนฟ้องเนื่องจากมีข้อตกลงหรือมีการประนีประนอมยอมความให้ศาลอนุญาตตามคำขอนั้น

- **๑๐๙. การยื่นคำให้การ** เมื่อจำเลยได้รับสำเนาคำฟ้องพร้อมหมายเรียกแล้ว กฎหมายกำหนดให้จำเลยต้องยื่นคำให้การภายใน ๑๕ วัน
- **๑๑๐. คดีมโนสาเร่** มีลักษณะดังนี้
 - ๑. คดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินสามแสนบาทหรือกำหนดไว้ในราชกฤษฎีกา
 - ๒. คดีฟ้องร้องขับไล่บุคคลใดออกจากอสังหาริมทรัพย์อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ขณะยื่นฟ้องไม่เกินเดือนสามหมื่นบาท หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา
- **๑๑๑. การแก้คำฟ้อง** โจทก์หรือจำเลยจะแก้ไขข้อหา ข้อต่อสู้ ข้ออ้างหรือข้อเถียง ดังกล่าวไว้ในคำฟ้องหรือคำให้การที่เสนอต่อศาลแต่แรกก็ได้

- **๑๑๒. การแก้ไขคำให้การ** จำเลยจะแก้ไขคำให้การได้ ในกรณีต่อไปนี้
 - ๑. ยกข้อต่อสู้ขึ้นใหม่เป็นการแก้ข้อกล่าวหาเดิมหรือที่ยื่นภายหลัง เช่น เดิมยื่นข้อต่อสู้ไว้ ๓ ข้อ ต่อมาเพิ่มข้อต่อสู้เพิ่มอีกหนึ่งข้อ
 - ๒. เปลี่ยนแปลงแก้ไขข้ออ้างหรือข้อเถียง เพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหาหรือเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาของ คู่ความ
- **๑๑๓. การชี้สองสถาน** หมายถึง การที่ศาลจะชี้ว่าคดีมีข้อพิพาทจะต้องสืบพยานต่อไปหรือไม่ นั่นคือ จำเลยจะรับหรือปฏิเสธโดยถามคู่ความว่าฝ่ายใดยอมรับหรือโต้แย้งข้ออ้าง ข้อเถียงอย่างไร ศาลจะชี้สองสถานเมื่อได้ยื่นคำฟ้อง คำให้การและคำให้การแก้ฟ้องแย้ง ถ้ามีโดยศาลกำหนดวันชี้สองสถานให้คู่ความล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

- **๑๑๔. การขาดนัดพิจารณา** คือ การที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันสืบพยานและไม่ได้ร้องขอเลื่อนคดีหรือแจ้งเหตุข้อขัดข้องที่ไม่มาศาลก่อนลงมือสืบพยาน ให้ถือว่าคู่ความฝ่ายนั้นขาดการพิจารณาให้ศาลออกคำสั่ง ใครเป็นผู้ขาดการพิจารณา
- **๑๑๕. การประนีประนอมยอมความ** เมื่อคู่กรณีพิพาท อาจตกลงกันเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ เพื่อระงับข้อพิพาทอันใดอันหนึ่งที่มีอยู่หรือที่จะเกิดขึ้นให้เสร็จไป โดยทั้งสองฝ่ายยอมผ่อนผันให้แก่กัน
- **๑๑๖. การฟ้องซ้ำ** หมายถึง การนำคดีที่ศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งถึงที่สุดแล้วนำมาฟ้องร้องต่อศาลอีก กฎหมายไม่ให้คู่ความฟ้องซ้ำ

- **๑๑๗. การฟ้องซ้อน** หมายถึง การที่โจทก์ยื่นคำร้องฟ้องต่อศาลแล้ว โจทก์ยื่นคำฟ้องใหม่อีกโดยคู่ความเดิมและประเด็นข้อพิพาทเดิม หรือทรัพย์สินรายเดิม
- **๑๑๘. วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา** หมายถึง วิธีคุ้มครองประโยชน์ของคู่ความในระหว่างพิจารณาคดีของศาล ทั้งนี้เพราะกระบวนการพิจารณาคดีของศาลใช้เวลานานกว่าจะตัดสินพิพากษาคดี
- **๑๑๙. การบังคับคดี** เมื่อมีการพิพากษาของศาลหรือคำสั่งศาลแล้ว ต้องมีการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ๆ

- **๑๒๐. กฎหมาย** คือ บรรดากฎเกณฑ์กลางของสังคมหรือรัฐ อันมีลักษณะเป็นการสั่งการหรือการบังคับให้บุคคลกระทำหรืองดเว้นการกระทำกิจการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอันเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ระหว่างกัน หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษหรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
- **๑๒๑. สภาพบังคับทางอาญา** หมายถึง สภาพบังคับให้เป็นไปตามที่กฎหมายอาญากำหนดหากผู้ใด ฝ่าฝืน หรือกระทำความผิดกฎหมายในคดีอาญาจะต้องถูกลงโทษ โดยโทษทางอาญามี ๕ สถานคือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน เช่น นายกนกกระทำความผิดฐานฆ่าคนตาย ศาลจะพิพากษาจำคุก หรือประหารชีวิตนายกนก เป็นต้น

- **๑๒๒. สภาพบังคับทางแพ่ง** หมายถึง สภาพบังคับให้เป็นที่กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนด หากบุคคลใดผิดสัญญา หรือกระทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ กำหนดให้ผู้นั้นจะต้องชำระหนี้ หรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เช่น นายกนกยืมเงินขจรแล้วไม่ชำระหนี้คืน ศาลจะพิพากษาให้นาย กนกชำระหนี้ให้แก่ นายขจร หากไม่ชำระ นายขจรสามารถบังคับคดีจากทรัพย์สินของนายกนกได้ เป็นต้น
- **๑๒๓. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** คือ กฎหมายที่บัญญัติถึงวิธีปฏิบัติในการดำเนินคดีอาญา ตั้งแต่การเริ่มต้นคดีอาญา หรือการร้องทุกข์ กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนอำนาจการรับเรื่องและดำเนินการของพนักงานตำรวจ เช่น การออกหมายเรียก การขอมัดฟ้อง ฝากขัง ตลอดจนการออกหมายต่าง ๆ ของศาล เช่น หมายจับ หมายค้น หรือหมายขัง ฯลฯ การกำหนดวิธีการและการปฏิบัติชั้นสอบสวน เช่น การสืบสวน สอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด ฯลฯ การฟ้องคดีของผู้เสียหาย หรือพนักงานอัยการ ตลอดจนวิธีการสืบสวนพยาน พิจารณาคดีในชั้นศาล และวิธีบังคับตามคำพิพากษา เป็นต้น

- มาตรา ๑ (๑) โดยทุจริต หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น
- มาตรา ๑ (๓) สาธารณสถาน หมายความว่า สถานที่ใด ๆ ที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้
- มาตรา ๑ (๔) เคหสถาน หมายความว่า ที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย เรือน โรงเรือหรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม
- มาตรา ๑ (๕) หมายความว่า สิ่งซึ่งไม่โดยสภาพแต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร้ายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ

- **๑๒๔. คำว่า บุคคล (Persons)** ในทางกฎหมาย หมายถึง สิ่งซึ่งสามารถมีสิทธิและหน้าที่ได้ตามกฎหมาย ได้แก่ มนุษย์หรือบุคคลธรรมดา รวมทั้งนิติบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตแต่กฎหมายบัญญัติรับรองให้เป็นบุคคล มีสิทธิและหน้าที่ได้ดังเช่นบุคคลธรรมดา
- **๑๒๔. บุคคลธรรมดา (Natural Persons)** คือ มนุษย์หรือคน ซึ่งตามมาตรา ๑๕ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- **๑๒๕. สภาพบุคคล (personality)** ของบุคคลธรรมดา คือ ภาวะหรือความสามารถ (capacity) ในการเป็นผู้ทรงสิทธิและมีหน้าที่ในทางกฎหมายได้กำหนดให้มนุษย์หรือคนเริ่มมีสภาพเป็นบุคคล
- **๑๒๖. ความสามารถ (Capacity)** หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ แม้บุคคลจะมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายได้สมบูรณ์หรือไม่

- **๑๒๗. คนวิกลจริต (Unsound mind person)** โดยทั่วไปหมายถึง คนบ้า แต่ในทางกฎหมาย นอกจากหมายถึงคนบ้าตามความหมายโดยทั่วไปแล้วยังหมายรวมถึงบุคคลที่ผิดปกติ เช่น เกิดจากโรคสมองเสื่อม ทำให้ขาดความรำลึก ขาดความรู้สึกรับผิดชอบ ไม่รู้จักสถานที่และเวลา พุดจาไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถประกอบกิจการของตนหรือประกอบกิจการส่วนตัวของตนได้
- **๑๒๘. คนเสมือนไร้ความสามารถ** คือ บุคคลที่กฎหมายจำกัดความสามารถในการใช้สิทธิทำนิติกรรม บางประการตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อนถ้าฝ่าฝืนนิติกรรมนั้นเป็นโมฆียะ
- **๑๒๙. นิติบุคคล** คือ สิ่งที่กฎหมายสมมุติขึ้นให้มีสิทธิและหน้าที่ได้ตามกฎหมาย นิติบุคคลเป็นบุคคลสมมุติที่เกิดขึ้นได้ด้วยอำนาจของกฎหมายไม่ว่าโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายพิเศษที่บัญญัติจัดตั้งนิติบุคคลโดยเฉพาะ

- **๑๓๐. คนเสมือนไร้ความสามารถ** คือ บุคคลที่กฎหมายจำกัดความสามารถในการใช้สิทธิทำนิติกรรมบางประการตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อนถ้าฝ่าฝืนนิติกรรมเป็นโมฆียะ
- **๑๓๑. ห้างหุ้นส่วน** คือ การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงทำสัญญากันเพื่อกระทำกิจการร่วมกันด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้จากกิจการนั้น (มาตรา ๑๐๑๒) ทั้งนี้ห้างหุ้นส่วนมี ๒ ประเภท คือ

๑.๑ ห้างหุ้นส่วนสามัญ เป็นห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อหนี้ทั้งปวงของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน ห้างหุ้นส่วนสามัญจะจดทะเบียนหรือไม่จดทะเบียนก็ได้ ถ้าไม่จดทะเบียนก็ไม่เป็นนิติบุคคลแต่ถ้าจดทะเบียนก็เป็นนิติบุคคลเรียกว่า ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

๑.๒ ห้างหุ้นส่วนจำกัด คือ ห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วนอยู่ ๒ จำพวกคือ หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับชอบในบรรดาหนี้สินของห้าง กับหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นเท่านั้น ห้างหุ้นส่วนจำกัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลเพราะกฎหมายบังคับว่าต้องจดทะเบียน (มาตรา ๑๐๗๘)

- **๑๓๒. บริษัทจำกัด** คือ กิจการที่ตั้งขึ้นโดยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ
- **๑๓๓. ส่วนควบ** คือ ส่วนของทรัพย์สินซึ่งว่าโดยสภาพแห่งทรัพย์สินหรือโดยจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นย่อมเป็นสาระสำคัญในความเป็นอยู่ของทรัพย์สินนั้นและไม่อาจแยกจากกันได้ นอกจากจะทำลายหรือบอบสลายหรือทำให้ทรัพย์สินเปลี่ยนแปลงรูปทรง

- **๑๓๔. ทรัพย์สินสิทธิ (Real Rights)** คือ สิทธิของบุคคลที่มีอยู่เหนือทรัพย์สินที่สามารถใช้ยื่นบุคคลทั่วไปโดยไม่จำกัด เช่น นาย ก มีกรรมสิทธิ์เหนือที่ดินของตนใช้ยื่นแก่บุคคลทั่ว ๆ ไปโดยไม่จำกัด กล่าวคือทุกคนไม่ว่าเป็นใครต้องเคารพในความเป็นเจ้าของของนาย ก บุคคลอื่นก็จะเข้าไปรบกวนขัดขวางสิทธิ นาย ก ไม่ได้

- **ทรัพย์สินสิทธิมี ดังนี้**

๑.๑ กรรมสิทธิ์ หมายถึง สิทธิแห่งความเป็นเจ้าของที่บุคคลจะใช้สอย จำหน่ายทรัพย์สินนั้นอย่างไรก็ได้ ถ้าทรัพย์สินนั้นมีดอกผลจะตกแก่บุคคลเป็นเจ้าของ

๑.๒ ภาวะจำยอม สิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์อันเป็นเหตุให้เจ้าของต้องยอมรับกรรมบางอย่าง ซึ่งกระทบกระเทือนการใช้ทรัพย์สินของตนเอง

- **๑๓๕. สิทธิเหนือพื้นดิน** หมายถึง สิทธิที่บุคคลใดมีอยู่เหนือพื้นดินนั้น มีสิทธิเป็นเจ้าของโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งเพาะปลูกนั้น โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้
- **๑๓๖. สิทธิเก็บกิน** หมายถึง สิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นมีสิทธิครอบครอง มีสิทธิใช้สอย ดูแลและถือเอาประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอสังหาริมทรัพย์นั้น รวมทั้งมีสิทธิการจัดการ ทรัพย์สินนั้น
- **๑๓๗. โฆษกรรม** หมายถึง นิติกรรมที่ตกเป็นอันเสียเปล่ามาตั้งแต่ต้น ใช้บังคับไม่ได้ตามกฎหมาย เสมือนหนึ่งว่าไม่มีการทำนิติกรรมนั้นขึ้นเลย จึงไม่มีผลผูกพันใด ๆ ทางกฎหมายจะฟ้องร้องบังคับกันไม่ได้และไม่อาจให้สัตยาบันกันได้

- **๑๓๘. โฆษณิกรรม** หมายถึง นิติกรรมที่ยังมีผลบังคับใช้กันได้ตามกฎหมาย สามารถบอกล้างให้เป็นโมฆะแต่เริ่มแรกได้หรือให้สัตยาบันทำให้นิติกรรมนั้นสมบูรณ์แต่เริ่มแรกก็ได้เช่นกัน
- **๑๓๙. สัญญา** คือ นิติกรรมหลายฝ่ายที่เกิดจากคำเสนอและคำสนองที่ถูกต้องตรงกัน จึงกล่าวได้ว่าสัญญาเป็นนิติกรรมที่เกิดขึ้นจากการตกลงกันระหว่างบุคคลตั้งแต่ ๒ ฝ่ายขึ้นไปทำให้เกิดมีความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ซึ่งจะก่อให้เกิดบุคคลสิทธิ หรือ สิทธิและหน้าที่ตามสัญญาขึ้น
- **๑๔๐. สัญญาต่างตอบแทน** ได้แก่ สัญญาที่ทำให้คู่สัญญาต่างเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ คู่สัญญาต่างมีหนี้หรือหน้าที่ที่จะต้องชำระให้แก่กันเป็นการตอบแทน เช่น สัญญาซื้อขาย ผู้ขายเป็นลูกหนี้มีหน้าที่ที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อขายให้แก่ผู้ซื้อ

- **๑๔๑. สัญญาไม่ต่างตอบแทน** ได้แก่ สัญญาที่ไม่ทำให้คู่สัญญาเป็นเจ้าของลูกหนี้ซึ่งกันและกัน เป็นสัญญาที่ก่อนนี้ฝ่ายเดียว กล่าวคือ คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นเจ้าของหนี้และคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเป็นเพียงลูกหนี้เท่านั้น
- **๑๔๒. การขายฝาก** คือ กฎหมายได้กำหนดความหมายไว้ในมาตรา ๔๙๑ ดังนี้สัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโอนไปยังผู้ซื้อโดยมีข้อตกลงกันว่าผู้ขายอาจไถ่ทรัพย์สินนั้นคืนได้
- **๑๔๓. สัญญาขายทอดตลาด** หมายถึง สัญญาซื้อขายอย่างหนึ่งที่ผู้ขายนำทรัพย์สินออกเสนอขาย โดยให้ผู้ซื้อสู้ราคา การขายทอดตลาดเป็นการขายโดยเปิดเผย
- **๑๔๔. การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน** เมื่อบุคคลได้กระทำละเมิดแล้ว กฎหมายได้กำหนดให้บุคคลนั้นมีหนี้ในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

- **๑๔๕. จัดการงานนอกสั่ง** เป็นนิติเหตุประเภทหนึ่งซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๙๕ ดังนี้ บุคคลใดเข้าทำกิจการแทนผู้อื่นโดยมิได้ว่าขานวานใช้ให้ทำก็ดี หรือโดยมิได้สิทธิที่จะทำการงานนั้นแทนผู้อื่นด้วยประการใดก็ดี
- **๑๔๖. ลากมิควรได้** เหตุการณ์ทางกฎหมายอีกประการหนึ่งซึ่งกฎหมายกำหนดให้เกิดสิทธิที่บุคคลหนึ่งจะมีอำนาจเหนือบุคคลหนึ่งหรือบุคคลสิทธิได้
- **๑๔๗. COURT OF JUSTICE ศาลยุติธรรม**
- สถาบันหลักสถาบันหนึ่งของสังคมในระบอบประชาธิปไตยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีหรือข้อพิพาทที่เกี่ยวกับคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง ส่วนคดีปกครองและคดีเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญจะไม่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

- ๑๔๘. CRIME VICTIM /VICTIM OF CRIME เหยื่ออาชญากรรม
- บุคคลที่ได้รับความเสียหาย จากการกระทำความผิดอาญา ในทางนิติศาสตร์และอาญาวิทยา บุคคลที่เป็นเหยื่อของอาชญากรรม คือ บุคคลที่กระทำโดยตรง ส่วนสังคมมิใช่เหยื่ออาชญากรรม แต่สังคมได้ผลกระทบโดยอ้อมจากอาชญากรรม การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมีเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น ประสิทธิภาพของระบบยุติธรรมทางอาญอันประกอบด้วย ตำรวจ ศาล และราชทัณฑ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเหยื่อและอาชญากรรม ตลอดจนโอกาสของการก่ออาชญากรรม เป็นต้น

- ๑๔๙. CRIMINAL DIVISION OF THE SUPREME COURT FOR THE PERSON HOLDING POLITICAL POSITIONS, THE
- แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา
- แผนกงานคดีแผนกหนึ่งของศาลฎีกา จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐(ค.ศ ๑๙๙๗) มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหาว่าร้ายวยผิดปกติ อันเกิดจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริต รวมถึงบุคคลอื่นที่เป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในความผิดดังกล่าว
- ๑๕๐. CURFEW เคอร์ฟิว/ การห้ามออกจากเคหสถานในเวลาที่กำหนด
- คำสั่งของรัฐบาลให้ประชาชนกลับเคหสถานก่อนเวลาที่ได้กำหนดหรือห้ามออกจากเคหสถานในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งมักเป็นเวลากลางคืนและมักใช้ภายหลังมีประกาศภาวะฉุกเฉิน

- **๑๕๑. DECENTRALISATION การกระจายอำนาจ**
- การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในภารกิจของรัฐบาลกลางหรือการปกครองส่วนกลาง ไปสู่หน่วยงานการปกครองระดับกลาง และระดับท้องถิ่น เช่น ระดับภูมิภาค หรือระดับจังหวัด รวมถึงการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐบาลไปยังภาคเอกชน เป็นต้น
- **๑๕๒. DECLARATION ON THE RIGHTS OF MAN AND OF THE CITIZEN ๑๗๘๙ คำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง**
- เอกสารสำคัญทางกฎหมายที่สร้างขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสในช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส คำประกาศฯ กำหนดให้สิทธิของบุคคลทุกท่านและสิทธิของพลเมืองเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ไม่อาจละเมิดได้โดยองค์กรใด ๆ

- **๑๕๕. DETENTION ๑. การควบคุมตัว ๒. การกักขัง**

๑. การควบคุมตัว มาตรการทางกฎหมายที่การจำกัดเสรีภาพของบุคคลไว้ชั่วคราวที่กระทำอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครอง โดยกฎหมายให้อำนาจฝ่ายบริหารควบคุมตัวบุคคล

๒. การกักขัง

- **๑๕๖. DISSOLUTION POWER อำนาจในการยุบสภา**

- อำนาจตามกฎหมายที่ให้บุคคลหรือองค์กรใดมีอำนาจยุบสภานิติบัญญัติที่มีผลให้สถานะของสมาชิกสภานิติบัญญัติสิ้นสุดลงทั้งสภา เพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไป รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้อำนาจ ยุบสภาเป็นของพระมหากษัตริย์ โดยการเสนอของฝ่ายบริหาร การยุบสภาจะต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

